

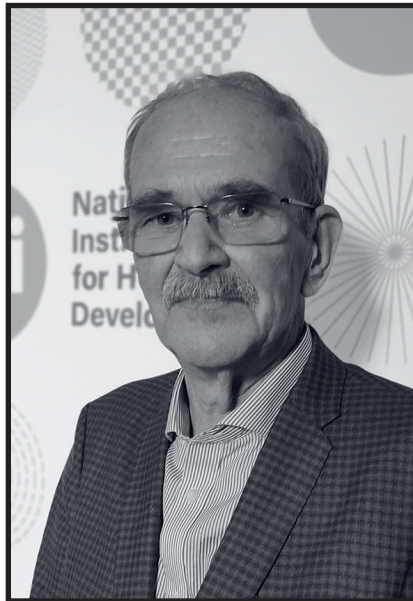
In memoriam Toomas Veidebaum

21.10.1946–30.09.2026

Toomas Veidebaumi nimi on lahutamatult seotud Eesti terviseteaduse ja epidemioloogia arenguga. Tema aastakümneid kestnud tegevus teadlase ja teadusasustuse juhina, pühendumus teadusele ning panus järgmiste teadlaste põlvkondade kujunemisesse on jätnud Eesti teadusellu sügava jälje.

Toomas Veidebaumi teadlaseks kujunemise tee sai alguse Tartu Ülikoolist, mille ta lõpetas 1970. aastal rakubioloogia erialal ning kus ta kaitses 1976. aastal bioloogiakandidaadi väitekirja. Alates 1977. aastast töötas Toomas Veidebaum Eksperimentaalse Kliinilise Meditsiini Instituudis, 1991. aastal sai temast instituudi direktor. Pärast Tervise Arengu Instituudi loomist jätkus tema töö teadusdirektori ja hiljem juhtivateadurina kuni elu lõpuni. Aastatel 1993–1997 töötas Toomas Veidebaum Tartu Ülikoolis eksperimentaalse onkoloogia professorina ning külalisteadurina mitmes rahvusvaheliselt tunnustatud teadusasutuses Ameerika Ühendriikides ja Kanadas. Toomas Veidebaum oli mitmete Eesti ja rahvusvaheliste erialaorganisatsioonide liige.

Toomas Veidebaumi eestvedamisel läbi viidud teadusuuringud on andnud suure panuse tõenduspõhise tervise- ja sotsiaalpoliitika kujundamisse ning rahvastiku tervist parandavate sekkumiste väljatöötamisse. Toomas Veidebaumi teadustöö keskmes olid vähi ja teiste krooniliste haiguste riskitegurid kogu elukaare vältel. Tema osalusel käivitatud pikaajalised uuringud on selgitanud, kuidas sotsiaal-majan-

duslikud, käitumuslikud ja geneetilised tegurid mõjutavad krooniliste haiguste, aga ka erinevate riskikäitumiste kujunemist nii üksikisiku kui ka perekonna tasandil.

Tema teadlaskarjääri iseloomustavad pikaajaline pühendumus ja erakordne tulemuslikkus. Oma pika teadlaskarjääri jooksul avaldas ta üle 200 teadusartikli ning juhtis arvukalt teadusprojekte tihedas koostöös Eesti ja rahvusvaheliste partneritega. Toomas Veidebaumi eestvedamisel loodud teaduslikud andmekogud ja uurimissuunad on loonud aluse järgmiste põlvkondade teadlaste tööle.

Toomas Veidebaumi teadustööd ja panust Eesti teadusesse on tunnustatud mitmel korral. 2000. aastal pälvis ta Tartu Ülikooli arstiteaduskonna medali ning Eesti

Vabariigi teaduspreemia arstiteaduse alal uuringute „Molekulaarsed markerid vähiepidemioloogias“ eest. 2004. aastal tunnustati teda Eesti Punase Risti II järgu teenetemärgiga. Eesti Inimesegeneetika Ühing, mille asutajaliige ta oli, tunnustas tema pikaajalist panust 2016. aastal elutööpreemiaga ning 2022. aastal pälvis ta Tervise Arengu Instituudi elutööpreemia.

Kõik need saavutused ja tunnustused räägivad Toomas Veidebaumist kui silmapaistvast teadlasest, kuid tema tähendus Tervise Arengu Instituudile ja Eesti terviseteadusele ei mahu üksnes teadustöö ja tunnustuste loetelusse. Paljudele meist oli Toomas enam kui kolleeg. Ta oli üks neist inimestest, kes aitas kujundada Tervise Arengu Instituuti ning kelle panus on saanud osaks asutuse olemusest. Ta jagas kõigile heldelt oma teadmisi, kogemusi, mõtles kaasa ja toetas. Eelkõige jääb ta meelde sooja, hooliva ja usaldusväärse inimesena.

Jääme Toomast meenutama suure tänutunde ja austusega. Oleme tänulikud, et saime temaga koos töötada, temalt õppida ja teda tunda. Tema elutöö on osa Eesti terviseteaduse loost ning mälestus temast jääb alatiseks meiega.

**Tervise Arengu Instituut,
Tervise Arengu Instituudi
teadusnõukogu,
Tartu ülikooli peremeditsiini ja
rahvatervishoiu instituut,
Tallinna Ülikooli loodus- ja
terviseteaduste instituut**